

TRANSILVANIA.

FÓIA ASOCIAȚIUNEI TRANSILVANE

PENTRU

LITERATURA ROMÂNĂ ȘI CULTURA POPORULUI ROMÂNŪ.

ANULŪ ALŪ XXVI-LEA

1895.

EditorŪ: ComitetulŪ AsociaȚiunei.

RedactorŪ: Z. Boiu, primŪ-secretarŪ alŪ AsociaȚiunei.

4799-1941

SIBIIŪ,

TIPARIUL TIPOGRAFIEI ARCHIDIECESANE

1895.

TRANSILVANIA.

FÓIA ASOCIAȚIUNEI TRANSILVANE

PENTRU

LITERATURA ROMÂNĂ ȘI CULTURA POPORULUI ROMÂNŪ.

ANULŪ ALŪ ^{= 26 =} XXV^{LEA}

1895.

EditorŪ: ComitetulŪ AsociaȚiunei.

RedactorŪ: Z. Boiu, primŪ-secretarŪ alŪ AsociaȚiunei.

SIBIIŪ,

TIPARIUL TIPOGRAFIEI ARCHIDIECESANE

1895.

P 106

BCU Cluj / Central University Library Cluj
Motto: *Gutta cavat lapidem, non vi, sed saepe cadendo.*

Tabla de materii

a revistei „Transilvania“ pe anul 1895.

	Pag.
I. Disertațiuni, cuvântări festive, biografii și tractate literare.	
Femeea română din Transilvania, de B. Baiulescu . . .	2
Despărțemintele Asociațiunei, de Z. Boiu	35
În memoria Episcopului Ioan Popasu, de I. B. Boiu . .	45
Despre îmbrățișarea meseriilor și a comerțului, de Ioan Moța	69
Discursul Metropolitului Silvestru	131
Discursul Metropolitului Dr. Victor Mihalyi de Alba Iulia	144
Cuvântul de deschidere la adunarea generală din 1 de I. M. Moldovanu	260
Care este femeia cea mai frumoasă? Disertațiune de I. Popescu	309, 356, 398
II. Istoriă, Geografiă și Etnografiă.	
Testamentul fundatorului Vasile Adamachi	42
Nicolae Bălcescu (schiță biografică) de C. Romulus . .	52
Date istorice privitoare la familiile nobile române, de Ioan cav. de Pușcariu	82
Un document delat anul 1784	112 și 203
Necrologiu pentru Arhiepiscopul Metropolit Silvestru al Bucovinei	129
Compendiu de Geografiă universală de T. Ciontea, recens. de St.	145
Dela congresul bisericeii ortodocse române din Transil- vania și Ungaria	166

	Pag.
Generalulă Traian Doda, (din viața generalului Traian Doda)	194, 228
Momente din viața lui Petru Maioră de D. S. Mărtină, de Em. Micu	234, 246
Raportă general despre activitatea comitetului Asociațiunei	264

III. Din viața socială.

Membri fundatori ai Asociațiunei	39
Din scôla vieței. Aforisme alese și traduse, de Ieronim G. Barițiă 46, 86, 114, 180, 238,	284
Fundațiunea Georgiă Filipă de Tășnad	65
Adunarea generală a societății pentru literatura și cultura română în Bucovina	67
Dela despărțemintele Asociațiunei, de Alex. Filipă	140
Trei femei generose	144
Societatea dómneloră române din Bucovina	171
Câte-va observări asupra commasărilor, de I. Georgescu	177
Societatea Petru Maioră	204
În ajunulă adunărei generale a Asociațiunei	226
Glasulă timpului, de Ioană Costină	234
Dela adunarea generală a Asociațiunei	272
Căsătoria civilă și cultura poporului nostru	308
Statulă nostru industrială	396

IV. Instrucțiunea publică.

Înăugurarea fundațiunei universitare Carolă I	106
Programa esameneloră publice dela scôla civilă de fete a Asociațiunei pe 1894/5	160
Scôla civilă de fete a Asociațiunei	168
Esamenele scôlei civile publice de fete din Sibiiă	193
Despre învățământulă religiunei, de P. Givulescu	198
Date scolare din Brașovă	201
Scôla Asociațiunei, condițiuni de priimire	243
Pentru clarificare, Dr. Ilarionă Pușcariă, vice-președinte ală Asociațiunei	316

V. Dela Academia română.

	Pag.
Fundațiunea Vasilie Adamachi	51
Sesiunea generală a Academiei Române din 1895	98, 130
Deschiderea sesiunii la 1/13 Martiū 1895	109
Premiile Lazarū, Năsturelū și Eliade	142
Scóla Ioanū Otteteleșanu, apoi premiile Adamachi	173

VI. Bibliografiă.

Apelū în cauza „Enciclopediei populare“, biroulū comit.	34
Viéta sântilorū de Titu Budu	94
Scrierile întrate	58, 94, 151, 188, 208, 243, 319, 383, 425
Concursū literarū	192

VII. Din cronica lunară.

Notițe din cronica lunară	55, 91, 120, 149, 184, 241, 424
Fundațiunea Georgiū Barițiū	122, 189, 206, 286, 319
Fundațiunea Gojdu	170

VIII. Acte oficiale.

Procesū verbalū din ședința comitetului Asociațiunei transilvane etc. dela 6 Decembre 1894 n.	21
Procesū verbalū dela 3 Ianuariū 1895 n.	25
„ „ „ 7 Februariū 1895 n.	~~25~~ 59
„ „ „ 21 Februariū 1895 n.	94
„ „ „ 7 Martiū 1895 n.	123
„ „ „ 4 Aprile 1895 n.	151
„ „ „ 2 Maiū 1895 n.	155
„ „ „ 15 Iuniū 1895 n.	189
„ „ „ 4 Iuliū 1895 n.	209
„ „ „ 13 Iuliū 1895 n.	215
Regulamentū pentru esamenele publice dela scólele po- porale superióre și civile de fete	216 și 248

VI

Procesŭ verbalŭ dela 29 Iuliŭ 1895 n. (convocare ŝi programa adun. gen. din Blajŭ)	Pag. 245
" " " 8 Augustŭ 1895 n.	247
" " " 27 Augustŭ 1895 n. alŭ adunărei generale din Blajŭ	287
" " " 28 Augustŭ 1895 nouă alŭ adunărei generale în Blajŭ	297
" " " 28 Augustŭ 1895 n, Comit. Asoc.	301
Raŭiociniulŭ pro 1894 ŝi budgetulŭ pro 1896	320
Procesŭ verbalŭ dela 15 Augustŭ 1895 n.	338
" " " 17 Augustŭ 1895 n.	339
" " " 20 Augustŭ 1895 n.	341
" " " 22 Augustŭ 1895 n.	341
" " " 5 Septembrie 1895 n.	384
" " " 24 Septembrie 1895 e.	385
" " " 3 Octobree 1895 n.	349
" " " 29 Octobree 1895 n.	426
" " " 14 Novembre 1895 n.	427
" " " 23 Novembre 1894 n.	435
" " " 5 Decembrie 1895 n.	437

Apare la 15 a fiecării luni.

TRANSILVANIA

FOIA ASOCIAȚIUNEI TRANSILVANE PENTRU LITERATURA ROMÂNĂ ȘI
CULTURA POPORULUI ROMÂNŪ.

Nr. 1. SIBIIŪ, 15 IANUARIŪ 1895. AnulŪ XXVI.

CĂTRĂ ONORATULŪ PUBLICŪ.

Cu 1 IanuariŪ a. c. „Transilvania“, organulŪ AsociaȚiunei transilvane pentru literatura română și cultura poporului românŪ, intră în anulŪ XXVI alŪ vieȚei sale; ear Nr. festivŪ, cu care amŪ onoratŪ iubileulŪ ei de 25 ani, credemŪ cā se află deja în mânile stimaȚilorŪ membri ai AsociaȚiunei.

CondiȚiunile de abonamentŪ se vĕdŪ pe învĕlitorea foii; ele remânŪ neschimbate ca în anulŪ espiratŪ: *pentru membrii AsociaȚiunei fōia se dă gratuitŪ*; pentru nemembri cu preȚulŪ de 3 fl. respunși dintr'odată pe anulŪ întregŪ.

Se chiamă însĕ atenȚiunea on. publicŪ asupra acelei împregiurării noue, cā dupā conclusulŪ On. ComitetŪ dela 3 IanuariŪ n. a. c. Nr. prot. 5. *agenturite comunale, care vorŪ aduna celŪ puȚinŪ 5 fl. la anŪ, vorŪ primi fōia gratuitŪ, ca și membri AsociaȚiunei.* Prin acĕsta, fāră multă greutate din partea particularilorŪ, fōia AsociaȚiunei se va putĕ procura aprōpe pentru tōte comunele nōstre, și poporulŪ cu atātŪ mai multŪ se va putĕ împărtăși de nutrimentulŪ ei spiritualŪ, cāci din cândŪ în cândŪ se vorŪ publica articuli destinaȚi anume pentru poporŪ.

ApelămŪ dar și la începutulŪ acestui nouŪ periodŪ la bunāvoinȚa on. publicŪ românŪ față cu acestŪ organŪ alŪ AsociaȚiunei nōstre, carea Ți de Ți ne dă probe despre îngrijirea sa pentru înaintarea poporului nostru pe tōte terele vieȚei.

SibiiŪ 1 IanuariŪ 1895.

RedacȚiunea „Transilvaniei“.

FEMEEA ROMÂNĂ DIN TRANSILVANIA *).

„Educațiunea prin influința ce exercită asupra copilului și asupra familiei elementele, primitive a orî-cărei societăți, face moravurile domestice, inspiră virtuțile sociale și prepară minunii neaseptate, de restaurația intelectuală, morală și religioasă. Educația este, care face mărirea popórelor și menține lustrul lor, care întimpină decădența lor și la trebuință le ridică din cădere“.

Dupanloup.

Îndreptatu-și-a ochii „Asociațiunea transilvană“ pentru cultura și literatura poporului român și la educațiunea și instrucțiunea femeii române din Transilvania și a înființat o scólă superióră pentru fetițele române, pentru ca să nu se mai instrueze ele de străini și de străine, precum se deprinsese mulți părinți până acum.

Academia română de științe din Bucuresci din înălțimea sa pogoritu-s'a jos la cămin și a înființat o scólă model: „Scóla Ottetelesană“ pentru educațiunea și instrucțiunea femeii române.

Urmatu-s'a acestu exemplu în mai multe locuri printre români, înființându-se internate pentru creșterea fetițelor române.

Când aceste autorități românesce de cultură și-au îndreptat ochii lor asupra femeii române, atunci chiamați suntem și trebuie cu toții să ne interesăm — până în straturile cele mai de jos — de educațiunea și instrucțiunea națională a femeii române.

Și pentru ce această grijă deosebită?

Pentru-că femeia a fost scutul naționalității și al buzelor moravuri în totu trecutul trist al națiunii române.

Aruncați o privire în istoria națiunii române și veți afla cauza, pentru ce poporul român, trei sute de ani stăpânit de Goți, nu a devenit gotic; stăpânit mai târziu

*) Lucrarea a fost destinată pentru Nr. festiv; dar sosind după încheierea aceluia, o publicăm aici.

de Huni nu s'a făcutu hun, și o miie de ani stăpănită ca robotarū de Maghiari, nu s'a amalgamiatu cu Maghiarii.

Și pentru ce nu? Pentru aceea că femeea română a conținutū și va conține depositulū naționalității române, alū religiei strămoșesci și alū bunelorū moravuri. Ea este sufletulū familiei; ea ne'ntreruptū este în casă; în brațele ei și în jurulū ei sunt fiii. Dela mama lorū- aū învățatū dulcea limbă românească: limba maicei lorū; dela ea aū învățatū elementele religiunei lorū și tôte datinele naționale.

Dacă în tristele vremuri a sciutū apēra pre fiii ei, în aceste năpăstuose timpuri trebuie se aibă grijă neadormită, ca scumpii sēi copii se nu devină prin mulcomire răpiți.

Este o necesitate sē sciă femeea română și sē scim și noi cu toții, ce importanță are ea.

Priviți la femeea română, pe unde o vedeți ca mamă, și judecați, că sōrele, de este sōre, nu încăldește precum încăldește mama pe fiii sēi.

În adevērū Dumneđeū a creatū pe omū, femeea însă l'a formatū și 'lū forméză: ea îi descéptă simțirile, descopere talentulū lui; ea 'lū forméză precum ea însași este.

Întâlnimū pre unii ōmenī plăpândi ca florile, pe alții sēlbaticī ca animalele, și pe alții humani, dulci și atrăgători. Așa îi întâlnimū, precum este mama lorū.

În firea fiilorū ca într'o oglindă veți firea mamei lorū. Dacă nu, aū avutū de mamă o crescătōre a lorū.

Mare meritū are mama, și multă recunoscință trebuie se a se arēta bunelorū mame, nu numai de fiii lorū, ci și de societate, pentru fiii cei bunī, cei virtuoși, cari aū devenitū bărbați meritați națiunei nōstre.

Pre mititelulū omū fără cunoscință, fără puteri, îlū ia în brațele sale mama, îlū descéptă, îlū desvōltă și îlū forméză, așa cum cugetă ea.

Maī târđiū copilașulū prindēndū piciōre și umblândū, ea neadormitū îlū supraveghéză, îlū apēra de cădere, de schilăvire și de furtunī, ca pe flōrea cea maī gingașă. Ajungēndū copiii

se umble de capul lor, ea-i urmărește în totu locul, pentru ca să nu prindă năravuri rele.

Când fiil ei sunt în străinătate la scólă și nu mai sunt sub ochii ei, atunci îngrijată o vede pe mama în toate ȕilele, pentru ca să nu se strice fiul și ficia ei: să nu între în societăți rele, și mai pe sus de toate, să nu se bolnăvescă.

ȕia acolo la ei are gândul, și noptea somnul nu o prinde, ci rugăciuni înalță lui Dumnezeu, să apere pre fiil ei de totu răul.

Caracterul firmu alu unu tineru ajunsu bărbatu; voința lui tare de a se afirma; nobleța și caritatea lui; înțelepciunea și virtuțile, ce le arată, mamei lui sunt a se atribui.

Ea s'a îngrijitu de nobilarea simțemintelor și de sădirea acelor virtuți: a născuței lui pentru ajutorarea fraților, a neamului său și pentru iubirea deapropelui.

Secsu gingasiu numescu bărbatii secsul femeescu și ei se numescu pe sine secsu tare; însă se constată în viața de toate ȕilele, că femeea încuragază și îndreptază acțiunile bărbatilor lor. Istoria ne arată destule exemple: Iudita, Virginia, Cleopatra, Cornelia mama Gracilor, mama lui Stefanu celu mare etc. etc.

Femeea română privind cu ochii sei cu rațe dulci, vorbesce la inima bărbatului ei. Femeile moștenindu supunerea și dictatura, ascultă de bărbatii lor, și bine facu; unele însă adese se află în luptă verbală cu ei și mai totdeauna ele devinu învinsu. Dar și atunci când se supunu, să credeți, că totu ele învingu.

Mare virtute potu ave femeile înțelepte; femeile cu pază la gură, cu judecată și precauțiune; atunci când fiil și fiecele lor numai vorbe înțelepte potu auzi și fapte bune potu vedu.

Din contră, dela necrescerea și neînțelepciunea unei femei mari nenorociri potu să urmeze: stricarea moravurilor. fiilor ei, prin negrija de educațiunea lor, și mai multu: ruinarea familiei ei.

Un bărbat poate deveni stăpânit de pasiuni, și îl vedem, că nu este de compătimit, fiind-că fiul lui nu priimesc vițiile lui ca moștenire, pentru că îi așază mama prin cuvintele ei cele înțelepte.

Când însă femeia mamă a devenit stăpânită de pasiuni, atunci nu numai fiul ei devine rătăciț, nenorociț, ci bărbat, casă, familia devine ruinată.

Urmărim deci două scopuri: Unul: a atrage atențiunea femeii române și acelor ce o cresc pre ea, ca de civilizațiunea modernă, de direcțiunea unei culturi naturale și a unei vieți cosmopolite, care o predică străinii, să fiă ferită și să fiă apărată prin o cultivare demnă de nenorocirea ei și a familiei sale.

Alt scop urmărim, ca femeilor române, prin educațiunea ce vor priimi ele și care o vor preda fiilor lor, să se deede educațiune normală, corespunzătoare, ca se desvölte virtuți și talentele lor: voința tare, energiă și altele.

Vom scrie deci pe scurt: *o atențiune la educațiunea, la instrucțiunea, la viața casnică și la economia femeilor române.*

I. Despre educațiune.

Ce este educațiunea? „Uitați — scrie dl. Toquevill — la copilul în brațele mamei sale; vedeți lumea întrăgă reflectându-se în oglinda inteligenței sale; priviți primele exemple ce lovesc privirile sale; ascultați primele lui vorbe, ce descéptă întrênsul puterile cele adormite ale cugetărei; stați de față la primele lupte, ce el are a le susține, și numai atunci veți pricepe, de unde vin progresele, obiceiurile și patimile, ce vor domina viața lui“.

Începerea educațiunii se face de atunci, de când vorbește cineva despre un nou născut; noi facem atențiune de atunci, de când copilul a ajuns la lumină. Acum îi trebuie lui nutrimentul: *lapte și aer.* Norocose sunt sătencele, că ele fără să știe cresc copiii lor în condițiile cele

mai necesarii. Ele îi nutresc mai mult în aer; ele torc, îndrugă, merg la lucru la câmp cu copilul în brațe.

Dacă le facem o atențiune, dicem unor mame, se nu dormă cu copilul la pept, că se poate înneca și poate în urma unui vis se pună mâna pe gura lui și se-lu afe mort, precum durere se și întemplă. Le mai dicem: Se nu lase copilul în casă se la câmp singur se numai cu alt copil mic, ca se nu fiă atacat de vre-un animal. Le mai consultăm, se țină casele lor curate.

Mamelor delă orașe le facem atențiunea: se folosescă cu copiii lor mai des aerul. Vede ori și cine, că copiii sâtenelor, a căror mame sunt rău nutrite, sunt mai grași, mai vioi și mai desvoldați. Pentru ce? Pentru că aceia s'au nutrit cu mai mult aer, decât cei delă orașe. Îngrijii, se fiă mai întâiu corpul bine desvoldat, apoi spiritul.

Educațiunea spiritului se face îndată după ce trecă câte-va luni delă nascere: copilul se uită în ochii mamei sale, pare că o cunoșce; ea îi vorbesce românesce, mititelul îi ride, pare că o înțelege. Mama la sate voios il desvoldă, il légănă cântându; torce cu el pe brațe cântându, gătesce menajul cu el în brațe cântându românesce. Scie, că mititelul copilaș este ca un ângerel. Care e acea mamă, care se-i pôtă peștra curășenia acêșta?

Când copilașul după un an a început a prinde picior, grija mamei este și mai mare: se nu cadă, se nu se schilăvescă: din ochii ei nu-lu lasă. Eșind afară din casă 'lu pășce: se nu cadă în vre-o apă, se nu-lu vate me vre-un animal, se nu-lu ajungă vre-o nenorocire. O mamă cu durere de inimă nu lasă copilul ei uitat, nici în grija servitórelor se în grija altor copii: ea 'lu cresce și 'lu povățuesce neîntrerupt, și bine face a îngrijii; că statistica ne arată, că din copiii până la 5 ani a patra parte se prăpădesce, și mai mult din causa mamei lor.

Ne înfiorăm când cetim despre unele mame tirane din orașele mari, cari își aruncă copiii lor, pentru ca să-și afle cineva și să-și ducă, să fiă crescuți în casa orfanilor, a copiilor găsiți. Pe aceste mame le vom caracteriza de mai rele, decât fearele sălbatice, cari îngrijesc de născuții lor.

De o educațiune serioasă a îngrijită și statul Ungariei, spre a cresce copiii dela al 3-lea până la al 6-lea an în așa numitele „Kisedovuri“ (grădini fröbeliane), de-și durere cu reserve sinistre.

Numai despre acei copii prevede legea să cresce, pe cari mama nu e destoinică a-i cresce. Pe aceia îi cresce în acele asile. Îngrijită deci să-și potta cresce mama lor. Și de nu se poate, îngrijită, să fiă crescătoarele române. Asilul poate parochia, poate comuna să înființeze. Altfel fragedelor odrasle li se voru tipări vorbe, cântece și datine străine de câtră acele educătoare străine, și urmările voru fi triste. Grădini fröbeliane au scopul: ca prin vorbire, jocuri, cântări și istorisiri religioase străine se formeze pe micii copii în direcțiunea, ce o au în vedere crescătoarele.

Noi ținem, ori cât s'ar scrie despre acele grădini se au asile, — că ar fi bune, dar mai bine, mai nevinovat, mai corespunzător, mai național și mai religios îl va sci cresce adevărata mamă pe copilul ei, de cât ori care străină.

Mai ținem a trage atențiunea părinților asupra creșterii la unele principii, cari părinții nostri, fără să învețe pedagogie, le au sciut, le au folosit, și au avut urmări bune.

Respectul și ascultarea de Dumnezeu se au temerea de Dumnezeu se se sădască în copilul cât de vreme, pentru că Dumnezeu ne susține și ne dă toate darurile.

Respectul și ascultarea de părinți, de biserică și de religie, să fiă în rândul al doilea. Facem atențiune părinților, să nu se hărăiască, să nu se certe și să nu se defaime unul pe altul înaintea copiilor lor, că ei voru perde respectul și nu voru mai asculta de părinții lor, ci

voră face ori și ce de capulă loră și voră rătăci. Mama — ori ce slăbiciune ară avé bărbatulă ei ca tată de copii, sê-lă țină mai pe susă decâtă pre ea însași; căci cu ea s'au obicnuită copiii. Ea sê ție totdeuna pre tatălă copiiloră mai pe susă. Când voră fi copiii mai amenințați cu pedepsă, se fiă vorba: *te spuiă tatălur tēu*, și sê nu i părăscă de tôte nimicurile. Eară tatălă, când îi dojenesce sê nu-î spăimēnteze, ca se fugă de elă, ci sê fiă ca ună părinte.

În casa, în care nu se observă acestă principiū, va avé crescerea urmări fôrte rele. Deceptați simțulă de onôre în ei. Nicî decum însē desprețulă de celă sêracă.

Deprindeți copilulă a lucra, a face căte ceva; căci se formeză deprinderea la muncă, de care voră avé necesitate în tôte viața. La păstrarea lucrurilor loră, la cruțare și curățenie sê se deprindă copiii de mică.

Cu lucruri de prisosă, cu podôbe nu-î deprindeți, fiindcă îi învetați lăcșoși și risipitori, și nu sciti, ce venite voră puté ei avé.

Deprindeți-î la ascultare și la regulă!

II. Despre instrucțiune.

Dlă Esarcu încă în anulă 1866, într'o conferență la Atheneū a đis: „Instrucțiunea și educațiunea sê fiă națională. Sê îngrijimă de învățatura poporului română, ca totă individulă sê scia ceti și scrie. Se formămă cu toți o ligă sacră și sê ne aperămă de lovirile, ce vină pe acestă terenă dela inimiză națiunei nôstre.“ Eară, ca sê nu pērdă copiii bunele moravuri, comitele C. Rosetti a đis: „Conformă străbuneloră tradițiunii voimă, ca se menținemă ne'ncetată strinsă legătură și alianță între biserică și scôlă; alianță sfântă și binefăcătoare; căci decă scôla dă poporului instrucțiune: sciință și lumină, biserică îi dă religiositatea și morala: cultura inimei. În acestă modă numai se va putea lucra solidă și puternică la instrucțiunea și morala poporului nostru“.

Instrucțiunea seü învățatura se predă în scõlă ; se predă și puțină morală. Religiositatea însă și morala se predă în biserică și prin exemple. Pentru instrucțiune se se îngrijescă părinții și comitetul parochial, ca se aibă învățătoru corespondători și se-lu plătescă conformu legii ; căci vrednicu este lucrătoriulu de plata sa, și care lucrare e mai însemnată decât luminarea minții !

Copiii dela alu 7-lea până la alu 12-lea anu trebuescă regulatü se cerceteze scõla și dela alu 12-lea până la alu 15-lea anu au se cerceteze scõla de repetiție. Părinții sunt datori se trimită copiii lorü la scõlă, și cu deosebire mamele se-ı îndemne, se o cerceteze. Se întrebe dela învățătorulü, cum învață ei și cum se pörtă ? Ca se devină copiii mai luminați decât părinții lorü ; căci lumea se cultivéză totü mai multü, și celü fără carte va fi slugă.

Pentru religiositate și morală copiii trebuescă se cerceteze scõla de catichisațiune, în care preoții nostri, decă mai dorescü se aibă creștini evlavioși, trebuie se o ție în fie-care Duminecă, cum o ținü evangelicii cu tinerii lorü. Religiositatea se prinde și se intipăresce prin istoriore evangelicice și prin exemplulü, ce-lü vedü la părinții și la învățătorii lorü. Tragemü atențiunea mamelorü la însemnătatea religiunei și dicemü : cercetați decă ficele vöstre trimise în internate ce religiositate învață și ce exemple vedü ? ca nu cumva se peardă și din ce au avutü de acasă. Mai dicemü mamelorü, decă din deceniü în deceniü observämü, ca religiositatea scade, causa sunt părinții ; că la ei și la învățătorii a scădutü religiunea, pentru că nu arată și prin faptă, ceea ce povățuescü ei pre copiii lorü.

Mai sunt și alții de vină, și suntemü noi cu toții, cari lucrämü pe cõrda inamicilorü desprețindü ale religiunei nöstre, și totü mai avemü obrazul a striga : religiositate !

Facemü atențiunea femeii române, că ea are mare lipsă de religiune. Nenorocirea cea mai mare o întimpină în vieță

femeea, care n'are religiune s'eu aceea care este indiferentă, s'eu se clătină în credință s'eu i o a răpitu tocmai bărbatul ei. Considerați, că o fetiță tineră de 16—17 ani măritându-se nu scie, cu ce bărbat devine ea legată; nu scie, ce viciuri și ce pasiune are și trebuie să-i suporte toate înjurăturile. Considerați, că ajunge mamă și cât curaj trebuie să aibă ea, că este între morțe și viață; că ea de nu va avea religiune, credință, desperază. Considerați, că mama sădesce în inima copilului dela doi ani în sus pe Dumnezeu, ea îi spune: Dumnezeu te face mare, și elu ne dă toate; să-lu ascuți, se nu faci rău.

Încredințarea fetițelor și a copiilor - la scóle în străinătate trebuie bine esaminată, ca să te convingi, în ce mână va deveni fetița ta, pentru ca se nu-i strice moravurile. Datorie are mama și tata celu puțin de 4—5 orî preste anu să-i cerceteze cu deamăruntul viața, ocupațiunea și progresul; trebuiesc părinții cât mai desu se ia informațiuni dela profesori despre progresul fiilor și alu fiicelor sale. Numai astfel se pôte îngrijii de o instrucțiune corespunzătoare.

III. Despre căsătoria fetelor române.

Ce e căsătoria? O aspirațiune la noroc, și elu vine ca racul, așa ȃice lumea. Căsătoria după scriptură este unu ajutoriu bărbatului și spre înmulțirea n'emuului. „Cresceți și umpleți pământul“. Condițiile sunt: bărbatul e capu mueri, muerea se asculte de bărbat. Nici nu se pôte închipui se fiă altfelu; și unde este, nu e bine; căci doi comandanți nu potu fi în familie, și bărbatul este mai maturu, mai capabilu.

Aspirațiunea femeii mai alesu răsare din impresiune și din declarația ochilor. Unde hotăresce acésta, nu ese bine, fiă și cu amoru, care ține numai câte-va luni.

Căsătoria se face după o judecată și convingere; se potrivesc fețele în năravuri, obiceiuri și datine. Tocmai din aceste motive căsătoriile micste nu esu mulțemite. La căsătorie trebuiesc cercetată: nesănătatea, deprinderea rea, vi-

țierile se nu fiă. Din contră elū se fiă înțeleptū, lucrătorū și fără pasiuni. O astfelū de căsătorie ve fi fericită. Să sciți, că amorulū se schimbă cu iubirea de muncă. Unde e acēsta, e fericire. Voi să e femeea când a isprăvitū pânza, ca bărbatulū, când a finitū de aratū, de cositū și de seceratū.

Nu considerați ideile prea timpurie: femeea se fiă emancipată, să facă ce voesce, că acestea ducū la destrămare, la nenorocire.

Nu voescū a vorbi multū despre acēstă cestiune, ci ȳicū: fetițele urmēză după șopta inimei și a ochilorū, părinții urmēză după judecata minții lorū, ei mai rarū greșescū: ascultați de părinți.

Voimū a consulta altă necesitate, anume: junii de în-suratū se împutineză, fiindcă mergū la miliție și în rēsbōe, trecū în România și pe acolo se căsătorescū; și alții s'aū deprinsū din egoismū, ca se nu îngrijescă și de altă persōnă sēū din deprindere, ori din cauza legii industriale, care s'a întinsū prea departe, că remānū oltei sēū burlaci. Din aceste cause multe fete remānū nemăritate.

Dēcă burlacii potū trăi singuraticii, despre ceea ce ȳicemū: amarū de viēta ori căruī omū singurū, atunci și pe fetiță se o crescemū așa, ca se pōtă trăi singurā. Nu e nici o greutate. Vedem la sate, că o femeie tinēră remāne vėduvā, ea conduce economia cāmpului onorabilū mai departe. Așa sē se formeze și în clasa mijlocie: se pōtă deveni fetițele invēțētōre, comptabile, librare, comersante de stambe, de lipscănie, croitōre, păpucăresă, funcționare la postă, la telegrafū și în alte branșe. Și le-am datū o zestre sigurā, o pāne.

IV. Despre economia casnică.

Sub acēstă numire multū, fōrte multū se pōte scrie, noi însă ne amū luatū asupra-ne a face numai unele atențiuni la unele necesități ale femeei romāne din Ardélū.

Privindū femeea casnică la sate, în casă, în ogradă și la economia cāmpului, ȳicem spre laudă ei, — că cu munca ei strădalnică suntem mulțumiti. Cu menajulū ei, până la

verdețuri, încă putem fi încât-va. Le recomandăm să aibă grădină de legumi, că nu poate fi o bucătărie fără legumi. La îmbrăcămintea ei o facem atentă, că o a impeștriată, a luat manufacturi streine. Mai nainte vestmintele toate: albiturile de cânepă și in pentru ea, pentru copii și bărbatul mânușile ei le fabrica; adî multe cumpără, și banii nu curgă. Multe cumpără stambe pentru rochi, fote și materie pentru flanele, pe când mai nainte ele le lucrau. Multe nu mai facă din lână cióreci, zechi bărbatului ei, ci le cumpără; și e rău, căci formeză o deosebită cheltuială a casei.

Pentru femeile dela orașu dicem: opriți lucsul și folosiți portul național la toate sêrbătorile.

Puneți-ve pe studiu, cum veți face economia casei mai ușoră, că veți trăi mai mulțemite.

Încheiú aceste observări recunoscândú, că despre tema folosită se poate scrie, cum a scris dlú Michelet o carte întregă, și încheiú cu cuvintele dómnei Dora de Istria: „Omul ca totă creațiunea 'si are fără indoială misiunea sa dela Dumnezeu. La această misiune își are și femeia rolul celú mai însemnatú“.

O mulțime de nume de femei renumite atât în occidentú cât și în orientú le arată dna Dora de Istria în cartea sa despre popórele din Orientú. Ne dice: Cetiți istoria de independența a Greciei și veți afla femei renumite. Scriindú despre Transilvania, arată originalitatea romanelor dela romane prin datinele păstrate de femeia română; arată curatele ei moravuri, arată contribuirea femeii române la ridicarea națiunii din decădere și arată multe virtuți ale ei. Deprinderile și obiceiurile femeii române cuprindú garanța vieții naționale; femeia română are depositul naționalității și humanității. Desvoltându-le acestea, se vorú desvolta și fiil ei, familia și națiunea română.

B. Baiulescu.

DIN SCÓLA VIETŪ.

(Aforisme alese și traduse de Jeronimū G. Barițiu.)

Când apare în lume unū spiritū mare, flū poți cunósce de pe aceea, că tóte spiritele mici sé aliéză unanimū contra lui. *Pope.*

*

Cu cât e geniulū mai mare, cu cât e corpulū mai frumosū, cu atâtū i iértă lumea mai multe pécate. *Jean Paul.*

*

Cei cărī deținū puterea lucră prin forță, cei slabi prin drep-
tulū lorū. *Proverbiū.*

*

Orgoliulū, o inimă rea și unū intelectū mărginitū sunt cele trei isvóre, din care derivă lipsa de bună cuviință. Celū ce nu are vre-unulū din aceste defecte, greșesce contra aceea ce înțelegemū sub cuvântulū cunóscearea lumei numai din lipsă de esperiență.

*

Swift.

Gradulū de mărime spirituală, pe care trebuie să-lū aibă omulū, care se ne placă — e unū măsurarū esactū alū propriei nó-
stre mărimi spirituale. *Helvetiū.*

*

Cel-ce ascéptă rugarea unū omū, ce are lipsă de ajutorū, a cărui miserie o vede cu ochiī, acela deja meditéză asupra respun-
sului negativū, ce-ī va da. *Dante Alighieri.*

*

Mulți ómenī sunt numai pentru aceea darnici, pentru că prin aceea vorū să-și copere vițiurile lorū. Virtutea lorū e ca sulima-
nulū, care ascunde defectele unei femeī. *Karl Munding.*

*

Ómenilorū vanī sé nu le împărtășesci nici unū secretū, pen-
tru că vanitatea e indiscretă. *Karl Munding.*

*

Insémnă a cunósce prea puținū pe ómenii în pozițiuni publice, decât cine-va își închipuesce, că aceia observă cu atâtă îngrijire
purtarea nóstră, încât prin aceea sé se simtă îndemnați a ne face
bune servicii. Uniculū mijlocū de a ni-ī face protectori e, ca se
începemū a le fi noi lor folositori. * * *

*

Istoria vietii unū omū e caracterulū său.

Goethe.

*

Pe omū îlū îndémnă mai vĕrtosū doue lucruri: iubirea seū frica. Îlū stăpănesce deci de asemenea celū ce-î câştigă iubirea, ca și ce-lū ce-î inspiră frică, și mai adesea celū temutū află mai multă supunere și ascultare ca celū iubitū. *Machiavelli.*

*

Și omulū celū mai bunū sémēnă unū mĕrū punicū. Unū sém bure din elū de sigurū e, putredū. *Krates.*

*

O eróre contra buneī cuviințe ți-o iértă unū bărbatū de lume cultū mai cu greū, decât o faptă urtă. *C. Schreiber.*

*

Ómenii sunt fórte aplicați a adora ceea ce nu înțelegū; unū secret mare acesta, pe care mulți amăgitori ai genulū omenescū și-au basatū întregū noroculū înșelătoriei lorū. *Fielding.*

*

A se cunósce pe sine însuși e cea mai înaltă tréptă a înțelegciunei, a cunósce ómenii e capū de operă a prudentei, și mijloculū celū mai sigurū a se esamina pe sine însuși e de a se studia pe sine în alții. *Dela Chambre.*

*

Despre ómenii se póte afirma în genere, că sunt ingrați, schimbăcioși, ipocriți, desertori înaintea pericolului, însetați după câştigū. Până când le faci bine, îți sunt cu totul devotați, ei îți oferū sângele, averea, vieța lorū, decă necesitatea de a o face e îndepărtată; când însă ea se apropiă, ei îți întorcū spatele. De aci se nasce o întrebare: „decă e mai bine a fi iubitū, de cât temutū? ori temutū, de cât iubitū“? Eū răspundū: că arū trebui se fi și una și alta. Fiind-că însă e lucru greū a întruni pe amēdoue, apoi e cu multū mai sigurū a fi temutū, decât iubitū, decă trebuie se te lipsești de una din acestea. *Machiavelli.*

*

Din singurătate omulū se dorește în lume și din lume în singurătate. *Emil Palleke.*

*

Natura a depusū pe ómenii sub domnia celorū doi stăpāni de căpetenie; durerea și plăcerea. Ei singuri determina ceea ce trebuie să facemū și ceea ce avem a face. *Bentham.*

*

Nimicirea totală a orî-cărui simțu egoisticu e imposibilu pentru omul singuraticu, și dacă ea ar fi posibilă pentru generalitate, aru resulta descompunerea societății.

Pecky.

*

Contrastele între egoismu și consciința sunt fundamentale. Prin consciința e a se înfrêna iubirea de sine, a se apera sê nu degenereze în egoism. Precum în edificiul lumei aspirațiunile la aparență extreme ale forței centrifugale și centripetale producă armonia sferelor, așa și în viața socială a ômeniloru egoismul și consciința producă simțul comunu.

W. Roscher.

*

Eu credu că omul, când reflectează decă sê facă sêu sê nu facă unu lucru, nu face altceva decăt aprețiează, decă pentru elu e mai bine sê-lu facă, sêu sê nu-lu facă.

Hobbes.

*

Unicul motivu, prin care ômenii ar puté fi indemnați a fi virtuosi, trebuie că e sentimentul imbinatu cu perspectiva unei fericiiri personale în viitoru.

Brown.

*

Ômenii nu laudă nici odată gratuitu și fără egoismu. Trebuie se aibă vre-unu folosu din aceea, sêu sê-lu coste ceva pe celu care îl laudă prea multu.

Saint-Evremond.

*

Recunoscerea de regulă merge numai până la acelu punctu până ce ea servește în a pune în relief însuși pe celu ce-și esprimă recunoscerea.

K. Gutzkow.

*

Cum pôte lumea exista cu egoismul? Așa că 'lu pune în serviciul ei și i ofere plata pe care o cere elu. Sê-lu intereseze la scopurile ei, apoi pôte fi sigură de conlucrarea lui.

R. v. Ihering.

Natura însași a indicatu omul calea, pe care trebuie sê apuce pentru ca sê câștige pe unu altul pentru scopurile sale; e aceea a imbinărei scopulu propriu cu interesul străin. Pe acéstă formulă e basată întrêga noastră viața omenescă: statul, societatea, comerțul și comunicațiunea. O corporațiune a mai multor ômenii spre același scop, numai așa se pôte înființa, că interesele tuturor convergente se întêlesc în același scop final. Nici unul pôte nu urmăresce scopul ca atare, ci fiă-care numai interesul sêu propriu; însê coincidența intereselor particulare cu scopul

comună face, ca lucrându fiă-care numai pentru sine să lucre tot odată și pentru scop. Unde din capul locului nu există un astfel de interes, trebuie provocat în mod artificial.

*
R. v. Ihering.

Lumea nu e o idee, ci o realitate; nu mai puțin și omenimea. Acesta își are elementele sale ca și lumea. Înțeleg pasiunile. A fost problema societății a fișa aci margini, a pune în locul libertății individuale pe cea morală, ca așa să obțin rezultate pozitive și reale.

Din memoriile unui avocat.

Pasiunile și faptele omenesci se nu le condamnă, nici se rîdem de ele, ci se le înțelegem.

Spinoza.

DIN CRONICA LUNARĂ.

Un act de generositate. A. S. R. principele *Ferdinand* al României a adresat președintelui consiliului de miniștri român L. Catargiu o scrisoare, prin care i transpune suma de 20,000 lei, ca contribuție din partea sa și a principesei Maria „la aședămîntul — dice — întemeiat cu acest privilegiu de iubitul meu unchi pentru ajutorarea țăranilor”. Guvernul a mai priimit până acum dela particulari suma de 87,600 lei; ear districtele (judetele) în nobilă emoluțiune au contribuit câte 50—100,000, ba districtul Buzeului chiar 500,000 lei.

Donațiune. Dl. Ioan cav. de Pușcariu, fost membru la curtea de casație din Budapesta, a donat Academiei române o colecțiune de 1505 documente istorice, copiate parte întregi, parte în estras, din arhivele Transilvaniei.

Filantropia. I. P. S. arhiepiscop și metropolit Dr. Silvestru Morariu-Andrieviu prin o scrisoare adresată presidentei „Societății dōmnelor române” din Bucovina Elena de Popovici, arētă că va contribui în folosul internatului pentru copile câte 300 fl. în fiă-care an.

La institutul pedagogic greco-oriental român din Caransebeș s'a instituit pe anul școlar 1894/5 profesor dirigent provisor, în locul domnului Ștefan Velovanu, trecut în România, domnul Patriciu Dragalina. Profesorii provisor d. d. Iosif Bălan și Enea Hodoșu s'au numit profesori definitiv;

profesoru provisoru dlă Petru Ionescu, în fine profesoră definitivă și medic seminarială Dr. C. Popasu.

Distincțiune. La anulă - nouă dlă ministru r. rom. de culte și instrucțiune publică Tache Ionescu a fostă distinsă cu insigniile de mare oficeră ală ordinului „Stéua României“.

Librăria românescă în Macedonia. Doi Români macedoneni aă cerută și aă și obținută concesiunea autorităților, a deschide în Monastir librăria românescă, — cea d'antăiu instituțiune de acestă felă în Macedonia.

Președintele ligăi culturale, dlă V. A. Urechidă, a priimită de Anulă - nouă, totdeodată și onomastica sa, preste 3000 bilete de gratulare, apoi sute de epistole și depeșe telegrafice din România, Ungaria, Italia, Francia, Belgiu, Spania, Portugalia etc., parte mare dela bărbați de pozițiune și renume. Români macedoneni l'ă dăruiță cu ună călămară de argintă filigrană în formă de corabiă, și ună păneră totă de argintă, ambe lucrute de argintari macedo - români. —

Descoperire însemnată. Făcându-se pe moșia Măgurele de lângă Bucuresci nisce astupături de bălți și cărându-se pământă din altă parte, s'ău aflată nisce urne cu cenușă, precum se pare urme de gropi dinainte de creștinismă, și s'ău luată măsurile de lipsă pentru cercetarea sciințifică a acestoră descoperiri.

Numără festivă ală revistei „Vatra“. Din incidentulă cununiei de argintă a părechei regale române librăria din Bucuresci C. Sfetea a edată revista „Vatra“ într'ună Nr. estra-ordinară de mare eleganță. Regina Elisabeta a dată pentru Nr. acesta ună autografă, care e reprodușă în facsimile.

Fundațiunea „Găletariu“. După „Biserica și Scôla“ proprietarulă din Tela (lângă Lipova) Toma Găletariu a făcută bisericei și scôlei gr. or. române de acolo o donațiune de 12,000 fl. spre ajutorirea și susținerea aceloră instițuțiuni.

Totă asemenea a lăsată răposatulă episcopă din Lipova David P. Simonă bisericei de acolo 1000 fl., chorulă bisericescă din locă 200 fl. și soțietății de lectură 100 fl., cari donațiuni veduva Maria Simonă născută Marienescu neamănată le a și realizată.

Onóre nobililoră fundatoră! —

Contra esposiției milenare ungare. Representanța comunală a Brașovului a reieptată cu voturi unanime propunerea magistratului: de a se vota pentru participarea Brașovului la esposiția milenară

1500 fl., și a motivată rejektarea cu aceea, că spesele, ce s'ar face, sunt nefructifere. Motivele politice, ce s'au adusă din partea mai multoră vorbitori (Dr. Lurtz, Dr. Schnell, Dr. Mureșană, Pușcariă ș. a.), reprezentanța nu le a priimită, dar acelea cumpenescă fôrte multă. —

Despărțemântulă Brașovă ală Asociațiuneî, convocată pe 27 Decembre 1894 la adunarea sa generală anuală, din cauza nefntrunireî membriloră, n'a putută țină adunarea acêsta. Adunarea apoî a fostă convocată pe altă termină, adecă pe ȝiua de 8/20 Ianuariă c., când s'a și intrunită și a resolută agendele sale în regulă.

— Ne abștinemă de orî-ce observare, ca se nu dămă ansă la învinuiră premature față cu despărțemântulă, care nu fără cuvântă pôrtă Nr. 1.

La ședința festivă a Academiăi de sciințe din Petropole, ținută la 19 c., spre marea bucuriă a membriloră aceleia și a totă poporulă, a participată și tinêrulă împêrată *Nicolaă II.*

BCU FONDULŢ GEORGIŢ BARIŢIŢ. Cluj

Transportă din Nr. 11. 1894. 1628 fl. 31 cr. și 9 lei.

Lista Nr. 61. Moise Moșoiu 1 fl.; Ilariă Plotogea 50 cr.

Suma 1 fl. 50 cr.

Lista Nr. 62. Ioan Vodă; Moise Micu câte 1 fl.; George Guimană; Savu Radu; Teodoră Pușcariă; Ioană Manecută; George Calea câte 50 cr.; George Lazaroî; Ioană Bucură Bălană; Nicolaă Praoveană; Susana Micu; Ioană Rulea Pașcu; Pantelimonă Ticoî câte 20 de cr. toți din Poiana-Mêrului. Suma 5 fl. 70 cr.

Lista Nr. 63. Ioană Pulbere 50 cr.; George Martiană 20 cr.; George Martiană 20 cr.; Avram Todorache 30 cr.; Ună binefăcêtorî din Holbavă 1 fl. 13 cr.; Ioană Stănișoră 10 cr.; Iacob Rôck 30 cr.; toți din Holbav. Suma 2 fl. 53 cr.

Lista Nr. 64. Colectante Iacob Zorca: Iacob Zorca, notariă 3 fl.; Iacob Zorca, preot 1 fl.; Tomă Dragoșî, învêțatoriă; Ioană Podariă, învêțatoriă; Vasile Beleiă, primariă; Tomă Potcôvă, colectoră; George Zorca, cassariă, câte 50 cr.; Ioană Stancioî, economă; Stefană Zorca, economă; Cipriană Potcôvă, v.-primariă, toți câte 30 cr.; Zacheiă Zorca 25 cr.; toți din Vlădeni.

Suma 7 fl. 65 cr.

Lista Nr. 72. Colectante Ioanū Cențu, parochū: Moise Resianū, primarū; Ioanū Nicolaū Buzea, economū; Ioanū Nastase Benga, economū câte 50 cr.; Stoica Resianū, economū 30 cr.; George Arișianū, economū; Petru Arișianū, economū; Iosifū Țeposū, economū, toți câte 20 cr.; Nicolaū Țeposū, economū 10 cr., toți din Șirnea. Suma 3 fl.

Lista Nr. 473. Emilū Popū, proprietariū în Bobohalma 3 fl.; Ioanū Mărgineanū, parochū; Biserica gr. cat.; Augustinū Chețianū câte 1 fl.; Colecta dela poporulū din Bobohalma 1 fl. 30 cr.; Vasiliū Stroia, economū; Ioanū Dolcoș, economū câte 20 cr.

Suma 7 fl. 70 cr.

Lista Nr. 474. Despărțemântulū XXXII: 20 fl.; A. Zăhanū, avocatū 2 fl.; Sim. Caluțiu, avocatū; Iacob P. Macaveiū câte 1 fl. Suma 24 fl.

Lista Nr. 475. Petru Nireșteanū, parochū gr. cat. în Ernot; Alecsandru Crăciuneanū, proprietariū 50 cr.

Suma 1 fl. 50 cr.

Lista Nr. 476. Daniil de Tamaș 1 fl.

Suma 1 fl.

Lista Nr. 477. Moise Birtolomū, proprietariū 5 fl.; Ioanū Anca, parochū gr. cat. 2 fl.; Ioanū Bandea, notarū cerc.; Iosif Socolū, preotū gr. cat. în Sascud; Silvia Socolū, elevă în Blajū; Vas. A. Milianū câte 1 fl.; Petru Popū, parochū gr. or. în Cerghidulū mare; George Munteanū, proprietariū în Lascod câte 50 cr.; Teodorū Găinarū lui Costandinū din Sascud; Trifanū Șerbanū; George Susea lui Vasii; Simeonū Crăciunū a lui Ioanū; Oprea Andronică Crăciunū câte 20 cr.; Gira Manasie; Mozes Hermann din Lascod; George Gira a lui Ioanū; Vasilie Găinarū Coșierii din Lascudū; Ioanū Stef a lui Magidonū; Lindenbaum Isac din Lascudū; Michailū Crăciunū a Opri din Lascudū; Stefanū Șerbanū câte 10 cr.

Suma 13 fl. 80 cr.

Lista Nr. 478. Iosifū Barbulū, parochū în Blajelū 1 fl.; Zacheiū I. Sas în Blajelū 50 cr.; Gavriilū Florianū, învățătorii în Blajelū 40 cr.

Suma 1 fl. 90 cr.

Lista Nr. 487. Sofronū N. Oprea; Emiliū Frāncu; Ioanū Oprea, jude în Șomfaleū, câte 1 fl.; Sonu F. Popū 2 fl.; Ananie Frāncu; Teodorū Frāncu câte 50 cr. Suma 6 fl.

Lista Nr. 488. Ioanū Marianū, parochū gr. or. 1 fl.; Dionisiū Boieriū parochū gr. cat. 50 cr. Sūma 1 fl. 50 cr.

Transportū 1706 fl. 09 cr. și 9 lei.

Colectante directorulū despărțământulū dlū V. Zēhanū, advocatū in D. St. Martin.

Sibiū, 28 Decembre 1894.

BIBLIOGRAFIĂ.

Numărū festivū alū „Transilvaniei“ 1868—1894. „Transilvania“. Fôia Asociațiunei transilvane pentru literatura română și cultura poporului românū, la Iubileulū seū de 25 ani. Cu portretele președinților Asociațiunei și ale redactorilor eșiți din viață. Editorū: Comitetulū Asociațiunei. Redactorū Z. Boiu, prim-secretariū alū Asociațiunei. Sibiū, tipografia archidiecesană 1895.

Date istorice privitoare la familiile nobile române. Culese de I. cav. de *Pușcariū*. Publicate sub auspiciile Asociațiunei transilvane pentru literatura română și cultura poporului românū. Partea II. Sibiū, tipariulū tipografiei archidiecesane, 1895. Prețulū p. II. 4 fl. seū 8 lei; ambe părțile la olaltă 5 fl. seū 10 lei.

„Țēra noastră“. Descrierea părților Ardealulū dela Mureș spre mēdăși și valea Mureșulū, de *Silvestru Moldovanū*. Sibiū, tipografia archidiecesană 1894.

Compendiū de Geografiă universală, de Teodorū *Ceontea*, profesorū preparandialū. Edițiunea III. Prețulū 1 fl. 50 cr. Aradū, tipografia diecesană, 1895.

Din „Romänische Jahrbücher“. a apărutū fasc. VII—XII pe lunile Iuliū-Decembre 1894 cu cuprinsū fôrte bogatū, dar aducēndū totdeodată anuciulū întristătorilū, că cu numērulū acesta scrierea periodică încetēză. —

„Lumina“. Organū eclesiastico-didacticū, socialū și literarū. Apare de douē ori pe lună in Giula. Redactorū respunđ. D. Voniga.

Diarū noū. Cu 1 Ianuariū a. c. apare in Orēștiā, tipografia „Minerva“, o fôia septemānarā cu titlulū „Revista Orēștiei“, editura d-lui Aurelū Popoviciū-*Barcianu*, direcțiunea d-lui Dr. Silviū *Moldovanū*. Fôia se va ocupa cu cestiunile soțiale, economice și culturale ale poporului nostru. — Ambelorū diare nouē sincerele nōstre gratulări!

PARTEA OFICIALĂ.

Nr. 459—1894.

Procesul verbal

din ședința comitetului Asociațiunii transilvane pentru literatura română și cultura poporului român, ținută în Sibiiu la 6 Decembrie 1894 n.

Președinte: Dr. Ilarionu Pușcariu, vice-președinte.
Membrii prezenți: I. Hannia, I. V. Russu, I. Papiu, P. Cosma, L. Simonescu, I. St. Șuluțiu, Z. Boiu, I. Crețu și Dr. C. Diaconovici.

Secretariu: Dr. V. Bologa.

Nr. 215/438. Ioan Căndrea, student în clasa a VIII gimn. în Beiușiu și stipendist al Asociațiunii din „fundațiunea Bașota”, cu datul 3 Novembre 1894. Legitimază sporiul său de studii pro 1893/4, și cere să i se acorde stipendiul și pro 1894/5.

Legitimarea servește spre scire, stipendiul i se lasă în folosință și pro 1894/5.

Nr. 216/439. Direcțiunea despărțământului Asociațiunii din Sighișora, cu datul 6 Novembre 1894. Nr. 9, transpune protocolul primei adunări generale a despărțământului acelaia, ținute în Sighișora la 20 Septembrie a. c., dimpreună cu 44 fl. taxe de membri încasate la acea adunare.

Din cuprinsul protocolului se constată următoarele:

a) s'a înscris de membri noi ordinari ai Asociațiunii d-nii: Demetriu Moldovanu, protopop în Sighișora; I. Șandru, senator; Demetriu Dragoș, proprietariu în Ferihaz; Nicolau Fleșer, măsariu în Saschiz; Vasile Urdea, cocociu în Sighișora; Zacharie Ganea, preot în Ferihaz, solvind taca de câte 5 fl. pro 1894, totalu 30 fl., ear 14 membri ajutatori cu 15 fl. 50 cr., în totalu 45 fl. 50 cr., din care sumă 44 fl. s'a transpus aici;

b) s'a decis să se țină procsimă adunare generală a despărțământului în comuna Ferihaz;

c) s'a autorisat comitetul despărțământului, să înființeze agenturi comunale pe teritoriul despărțământului, conform §. 22 din Regulament;

d) s'a autorisat comitetul, să aranjeze iarna viitoare o petrecere în favorul despărțământului;

e) s'a însărcinată comitetul, se pună la cale înființarea unei fundațiuni pentru ajutorarea meseriașilor;

f) s'a alesă cu aclamațiune de actuară ală comitetului ace-lui despărțământă dlă Zacharie Ganea, preotă în Ferihaz.

Protocolulă servește spre scire cu aprobare, afară de punc-tulă e) referitoriulă la înființarea fundațiunei pentru ajutorarea me-seriașilor, ceea ce nu cade în sfera de competență a despărțăm-inteloră Asociațiunei, în sensulă Statuteloră și Regulamentului; priimirea sumei de 44 fl. tacse de membri pro 1894. se adevăresce, ear dni: D. Moldovană, I. Șandru, D. Dragoș, N. Fleșer, V. Ur-dea și Z. Ganea, înscriși de membri noi, se declară de membri ord-inari ai Asociațiunei și se provădă cu documentulă de legitimare până la procsima adunare generală a Asociațiunei.

Nr. 217/441. Onoratulă Inspektoratulă regiulă de scóle din co-mitatulă Sibiiului, cu datulă 15 Novembre 1894. Nr. 1211, trans-pune anumite blanchete, ca se facă direcțiunea scólei civile de fete a Asociațiunei consignarea obiecteloră, cu cari eventuală dorește să participe acestulă institutulă la esposiția regnicolară, ce se va deschide în Budapesta la 1896.

— De óre-ce scóla de fete a Asociațiunei nu participă la numita esposițiune, se restituie blanchetele onoratului inspektoratulă.

Nr. 218/444. Dlă Vasilie Sfetea, preotă în Brașovulă, cu da-tulă 23 Novembre 1894. cere să se creeze din mijlócele disponibile ale Asociațiunei unulă stipendiulă și să se acordeze ficei sale Maria, absolventă a preparandiei pentru scólele elementare din Clujulă, de presentulă elevă la preparandia pentru scólele civile din Budapesta.

— Cererea de astădată nu se póte încuviința, nefindulă pre-vădutulă unulă asemenea stipendiulă în bugetulă; la cas însă decă va cere necesitatea îngrigire de sucrescență pentru corpulă didacticulă la scóla de fete a Asociațiunei, se va presenta o propunere în acestulă obiectulă la procsima adunare generală.

Nr. 219/449. Dlă Iuliu Vuia, învățatoriulă în Banatulă-Comloș, cu datulă 16 Novembre a. c. mulțemesce pentru ajutoriulă, ce i-s'a pusulă în vedere prin scripta acestui comitetulă din 1. Novembre a. c. Nr. 430, cu privire la tipărirea opului seulă: Istoria scólelorulă române dincóce de Carpați, și cere totodată să i-se deă spre folo-sință anumite opurilă din biblioteca Asociațiunei.

— Spre scire. În ce privesce împrumutarea opurilorulă din biblioteca Asociațiunei, — după-ce §. 6. diu Regulamentulă pentru

folosirea bibliotecii nu permite să se împrumute afară de localul Asociațiunii opurile de valoare mai însemnată, cari nu mai ocără în comerțul de cărți, precum sunt și cele cerute — dorinței suplicantului nu se poate satisface.

Nr. 220/450. Direcțiunea scôlei de fete a Asociațiunii cu datul 30 Novembre 1894. Nr. 129. raportază cu provocare la hârtia acestui comitetu din 4 Octobre a. c. Nr. 404, că pentru prevederea gimnasticeii la scôla de fete pro 1894/5. a angajat și introdus în oficiu cu începutul lui Novembre c. n. pe domnișora Minna Wagner, profesora de gimnastică la scôla superiôră de fete evangelică din locu, pe lângă remunerație anuală de 100 fl.

— Spre scire cu aprobare.

Nr. 221/454. Bibliotecariul Asociațiunii cu datul 5 Decembre a. c. presentă nota din 13 Novembre a. c. dela Institutul tipografic din locu, despre 50 fl. 95 cr. pentru opurile procurate în urma concludului acestui comitetu din 1 Novembrn c. Nr. 212, și împărtășesce totu odată, că următoarele opuri fucuviințate a se procura :

1. I. Creangă : Scrierile lui.
2. G. Popu : Horia, tragedie.
3. Shakespeare : Regele Ioanu.
4. Gr. Ventura și V. Leonescu : Traianu și Andrada, și
5. A. D. Xenopolu : Istoria Romaniloru din Dacia Traiană, — nu s'au pututu procura, de ore-ce nu se mai află până la aparițiunea altei ediții.

— Nota despre 50 fl. 95 cr. se transpune oficiului de cassă spre achitare; ear opurile neprocurate încă se țin în evidență pentru a se procura la timpul se.

Nr. 222/455. Dl Alimpiu Barbolovic, vicariul Silvaniei și directorul despărțemântului Asociațiunii de acolo, cu datul 4 Decembre a. c. Nr. 10. transpune cererile invetătorilor pensionați Vasile Popu și Ioanu Giurcutu din Marca, pentru câte unu ajutori pe sema fiiloru loru invetăcei meseriași.

— Nefiind de astă dată ajutore vacante la Asociațiune cu asemenea menire, cererile se restituie petenților, ca se le înainteze aici când se va publica concursu pentru conferirea ajutoreloru de acéstă natură.

Nr. 223/456. Dl I. M. Moldovanu, presidentul Asociațiunii, cu datul 5 Decembre a. c. transpune spre deciderie epistola dlui

advocatū Vasile Harșanū dto Sibiiū, 26 Augustū 1894, referitóre la vinderea realităților din lăsământulū fericitulū Avram Iancu din Vidra de susū.

— După-ce cuprinsulū epistolei nu corespunde stărei faptice a lucrului, de óre-ce comitetulū nu intenționéază a vinde casa fericitulū Iancu, epistola se pune ad acta.

Nr. 224/458. Cu același datū dlū președinte alū Asociațiunei transpune hârtia dlui Vasiliū Rațiū, vicariulū Făgărașului și directorulū despărțemântulū Asociațiunei de acolo, dto 22 Novembre 1894, prin care se notifică împărtășirea dnei Zinca Romanū, soția fericitulū avocatū Ioanū Romanū din Făgăraș, că este hotărîtă se împlinească dispozițiunea testamentară a soțului seū de piă memoria cu privire la 2 stipendii à 60 fl. la anū pentru scolarī gimnasiali, și anume în modulū următorii: după-ce deocamdată nu pôte depune capitalulū întregū, ce 'lū represintă suma celorū dóue stipendii de 120 fl., se obligă a solvi suma stipendiilorū și a o pune la dispoziția acestui comitetū în totū anulū anticipative; ear capitalulū fundaționalū pentru siguranță se obligă a-lū intabula în loculū prim și cu spesele sale proprii pe casele sale din Făgăraș.

— Marinimosulū ofertū alū dnei Zinca Romanū, soția fericitulū avocatū Ioanū Romanū din Făgăraș, întru esecutarea dispozițiunei testamentare a soțului seū de piă memoria cu privire la 2 stipendii à 60 fl. la an pentru scolarī gimnasiali, se primesce cu mulțemită, rugându-o ca să dee declarația recerută, în sensulū nobilei sale hotărîri, ca să se pótă efeptulū intabularea.

Nr. 225/457. Dlū Iosif Gomboș, candidatū de preotū și proprietarū în Vidra de susū, cu datulū 2 Decembre a. c. la invita-reā presidială din 22 Novembre a. c. Nr. 442. comunică informați-unī detaiate cu privire la realitățile Asociațiunei din lăsământulū fericitulū Avram Iancu și cu privire la comorile, ce s'ar fi aflatū pe teritoriulū acestorū realități.

— Informațiunile servescū spre scire cu mulțemită și să transpunū delegatulū în cestiune dlui Dr. V. Preda, avocatū în Cămpeni, spre orientare.

Nr. 226/. În postulū de medic la internatulū scólei de fete a Asociațiunei, în loculū fericitulū Dr. Ioanū Moga, substituitū până acum prin dlū Dr. H. Süßmann, fisic comitatens,

— Se institue cu începere dela 1 Ianuariū 1895. dlū Dr. Ilie Bėu, pe lângă remunerația de până aci; ear dlui Dr. H. Süßmann

se exprimă mulțămită pentru bunele servitii prestate institutului nostru ca medic substitut.

Nr. 227. Pentru verificarea procesului verbal

— Se designază membrii: Z. Boiu, P. Cosma și Dr. C. Diaconovici.

Ședința se încheie.

D. u. s.

Dr. Ilarionu Pușcariu m. p.,
v.-președinte.

Dr. Vasile Bologa m. p.,
secretariu II.

Verificat. Sibiu 12 Decembre 1894 n.

Z. Boiu m. p.

Dr. C. Diaconovici m. p.

P. Cosma m. p.

Procesul verbal

din ședința comitetului „Asociațiunii transilvane pentru literatura română și cultura poporului român”, ținută în Sibiu la 3 Ianuarie 1895 n.

Președinte: Dr. Ilarionu Pușcariu, vice-președinte.

Membri prezenți: I. Hannia, I. Papiu, P. Cosma, L. Simonescu, I. St. Șuluțiu, Z. Boiu, I. Crețu și Dr. C. Diaconovici.

Secretari: Dr. V. Bologa.

Nr. 1/483/1894. Dl. Ioan Papiu Popu, protopop greco-cat. în Riciu (Silvania), cu datul 10 Decembre 1894. relatează în firul hârtiei acestui comitet din 18 Septembrie 1893 Nr. 430, că a ridicat și sfințit la ziua St. George din 1894. pétra monumentală la mormântul fericitului Ioan Gallian, spre care scopu i s'a trimis de aici cu datul amintit 50 fl.

În legătură cu acesta declară, că prin întemeerea fundațiunii „Galliane” fericitul Ioan Gallian a avut intențiunea: „ca numai elevi de religiunea gr. cat. să folosescă stipendiul”, care în trecut s'a votat și tinerilor de religiunea gr. or., din care incidentu regretă, că s'a călcatu intențiunea directă a testatorului preot gr. cat., și protestază, de a se ignora caracterul confesional alu fundațiunei.

Cere deci, „ca numai la tineri de religiunea gr. cat. să se conferescă stipendiul, ceea-ce să se pună și între condițiunile de concursu”.

În sfârșit arătă cu numele familiile înrudite cu fericitul Ioan Gallian și prin urmare îndreptățite primo loco la beneficiul fundațiunei, pe lângă cererea, să se alătore și păstreze la celelalte acte fundaționale.

— Raportul despre rădicarea monumentului la mormântul fericitului Ioan Gallian în comuna Tușnad-Sărvad, servește spre plăcută scire, și se exprimă mulțemită dlu Ioan Papiriu Pop pentru binevoitoriul serviciu adus comitetului în acel scop.

În legătură cu acesta se decide: să se roge oficiul parochial gr. cat. din Tușnad-Sărvad, ca se binevoiască a lua sub scutul și îngrijirea sa monumentul fericitului de piă memoria Ioan Gallian.

Încât privesce însă protestul și cererea dlu I. Papiriu Pop, „ca să nu se ignoreze caracterul confesional al fundațiunei“ și ca prin urmare „numai la tineri de religiunea gr. cat. să se conferescă stipendiul“, ce s'a creat din acea fundațiune, — comitetul nu o poate accepta, având datoria a se ține scrict de literele fundaționale, cari, întru benecuvântata memoriă a fericitului, n'au dat caracterul confesional fundațiunei, în care casă Asociațiunea nici n'ar fi putut primi administrarea ei, ci prescriu expres în acest punct următoarele: „din interesele obvenitoare după giurstări (ale capitalului fundațional) să se dea stipendii tinerilor studenți pe la gimnasiile în patria mea Transilvania frecventatori, cari sunt lipsiți de toate mijlocele subsistenței și voru avé comportanță religioasă, morală și calculi buni, legitimați cu testimoniile scolastice. — Aci voesc, a se preferi rudeniile și neamurile mele din familia „Popu“ și „Anton“, cu acea însă observare, ca și dênșii se fiă înzestrați cu recerințele mai sus citate și în comparațiune cu alții străini vor avé preferință neamurile mele. — decă vor produce calculi mai buni seú asemenea altora“. —

Nr. 2/410 1894. Se presentă cererile întrate la concursul publicat sub Nr. 410/1894. cu terminul până la 20 Decembre 1894. pentru conferirea stipendiului de 60 fl. din fundațiunea „Galliană“, și anume dela tinerii studenți:

Ioan Moga, cl. VIII. gimn. Sibii; Demetriu Tit. Perția, cl. VIII. gimn. Sighișora; Ilie Oana, cl. VIII. gimn. Brașov; Ioan Ciuleiu, cl. VII. gimn. Brașov; Ieronim Balu, cl. VII. gimn. Brașov; Nicolae Petra, cl. VII. gimn. Sibii; George Cuteanu, cl. VI. gimn. Sibii; Leontin Drăganu, cl. VI. gimn. Năsăud; Victor Petric, cl. VI. gimn. Blaj; Ioan Trifu, cl. VI. gimn. Blaj; George Naneș, cl. VI. gimn. Brașov; George Repede, cl. VI. Blaj;

Octav. Sglimbea, cl. VI. Braşov; Ioană Comaniciu, cl. V. gimn. Braşov; George Bărbat cl. V. gimn. Sibiu; Ioană Şuteu cl. V. Năsăud; Marian Popa, cl. V. gimn. Blaj; Ioană Borgia cl. V. Sibiu; Virgil Comşa cl. V. Braşov; Liviu Horşa, cl. V. gimn. Blaj; Ioană Romoşan, cl. IV. gimn. Sebeş; Victor Maior cl. IV. gimn. M.-Oşorhei; Emiliu Rus, cl. III. gimn. Blaj; Ilie Minea, cl. III. Braşov; Nic. Şoneriu cl. III. gimn. Braşov; George Lupşa, cl. II. reală Deva; Aron Costea, cl. II. gimn. Brad; Ioană Albion, cl. I. gimn. Bistriţa; Ioană Simulescu, cl. I. gimn. Brad; Maria Cadariu, cl. I. civ. Turda; Ilie Popa, cl. I. civ. Timişora; Vasile Stanu, cl. I. gimn. Cluj; Aug. Coman, cl. I. gimn. Sibiu şi Traian Papiriu Popu, cl. II. elementară în Şimleu.

Stipendiul de 60 fl. la an din fundaţiunea „Galliană” se votază unanim tinerului Ilie Oana, stud. în cl. VIII. gimnas. în Braşov, având a-lu folosi dela începutul anului scolar curent.

Nr. 3/460 1894. Direcţiunea despărţământului Asociaţiunei din Brană cu datul 6 Decembre 1894. Nr. 35. transpune protocolul adunării generale alu despărţământului acelaia, ţinute în comuna Vlădeni la 21 Octobre 1894, dimpreună cu 133 fl., tacse de membri pro 1894 şi restante.

Din cuprinsul protocolului se constată următoarele:

a) s'a cetit o *baladă istorică* din trecutul comunei Vlădeni, de preotul Iosif Comănescu;

b) s'a aprobat raportul despre activitatea comitetului pro 1894, şi i s'a dat absolutoriu;

c) s'a aprobat raţiociniul despărţământului pro 1894, şi s'a votat bugetul pro 1895;

d) s'au încassat dela 23 membri ordinari tacsele pro 1894 şi unele restante, în total 115 fl.;

e) s'au înscris de membri noi ordinari ai Asociaţiunei dñi: Iacob Popa, notariu în Şimon; Acseste Moşoiu, notariu în Pórta şi Ioană Gavrilăscu, preot în Ţinţari, solvind câte 5 fl. tacsă şi câte 1 fl. pentru diplomă, total 18 fl.;

f) s'au încassat dela membri ajutatori 64 fl. 56 cr., care s'au reţinut pentru trebuinţele despărţământului, car celelalte tacse în sumă de 133 fl. s'au transpus la cassa centrală;

g) ca delegaţi ai despărţământului la adunarea generală din 1895. s'au esmis dñi: Dr. Iancu Meţian şi Iacob Zorca;

h) s'a decis să se ţină procsina adunare generală a despărţământului în Tohanul vechiu.

— Protocolul servește spre scire cu aprobare, se recercă însă direcțiunea despărțământului, să deie deslușiri, cu ce scop s'a reținut considerabila sumă de 64 fl. 56 cr., ceea ce nu s'a motivat nici în protocolul nici în bugetul, în sensul §§. 14—20, din Regulament; membri noi înscriși, anume d-nii: Iacob Popa, Acsente și Ioan Gavrilescu se declară de membri ordinari ai Asociațiunei și se provéd cu documentul de legitimare până la procsima adunare generală a Asociațiunei; suma de 133 fl. taxe de membri ordinari pro 1894 și restante, s'a priimită cu mulțemită.

Nr. 4/462—1894. Dl. N. Garoiu, directorul despărțământului Asociațiunei din Branu, cu datul 9 Decembre 1894. transpune 20 fl. 38 cr. pentru fondul „George Barițiu“, pe lângă restituirea listelor de colectare Nrii 61, 62, 63, 64 și 72.

— Spre scire cu mulțemită, pe lângă observarea, că listele respective s'a transpusă la redacțiunea „Transilvaniei“, spre publicare.

Nr. 5/467—1894. Direcțiunea despărțământului Asociațiunei din Sibiu, cu datul 10 Decembre 1894. așterne protocolul subcomitetului din 18 Octombrie 1894, dimpreună cu protocolul adunării generale a despărțământului, ținute în Ognă-Sibiului la 21 Octombrie 1894.

Din cuprinsul protocolului subcomitetului se constată, că s'a luat la timp dispozițiile necesare pentru ținerea adunării generale a despărțământului.

Din cuprinsul protocolului adunării generale a despărțământului se constată următoarele:

a) s'a luat spre scire raportul subcomitetului despre activitatea despărțământului pe anii 1893 și 1894;

b) s'a declarat de vacant postul de director al despărțământului, prin acela și un loc de membru în subcomitet, în urma greului morb, de care suferă directorul despărțământului dl. Nicanor Frateșiu, protosincol și asesor consistorial, și s'a înțregit, alegându-se în acea adunare director: Ioan Papiu, protopop în Sibiu, ear vice-director: Leontin Simonescu, secretariu metropolitan;}

c) s'a citit disertațiunea „Munca și prețul ei“ din partea dl. Dr. Petru Șpan, profesor seminarial;

d) s'a votat bugetul despărțământului pro 1895;

e) s'a autorizat subcomitetul, se îngrijescă de numirea delegaților despărțământului pentru adunarea generală a Asociațiunei

din 1895, și pentru designarea locului și timpul procsimei adunări generale a despărțământului;

f) s'a îndrumat subcomitetul a stăruî, ca să se înființeze *agenturi* prin comunele mai de frunte ale despărțământului conform §. 22 din Regulament;

g) se recercă comitetul central al Asociațiunei, ca se dispună următoarele:

în „Transilvania“, organul de publicitate al Asociațiunei, să se publice și lectură ușoră pentru popor din sfera economiei de casă, industriei și comerciului;

ca se priimască fiă-care agentură comunală un exemplar din „Transilvania“, care va aduna la an cel puțin 5 fl. spre scopurile Asociațiunei;

h) s'a statorit două premii à 12 fl. 50 cr., pentru doi învătători de pe teritoriul despărțământului, cari în decursul anului 1895. vor cultiva legumăritul în grădina scolei conduse de ei și vor dovedi în această privință cele mai bune succese;

i) s'a dat absolutoriu subcomitetului pro 1893 și 1894;

k) s'a încasat următoarele tacse: dela 7 membri ordinari vechi pro 1894, 35 fl.; dela dl Isaia Popa, preot în Ognă Sibiului, înscris de membru nou, 5 fl.; dela 65 membri ajutători 38 fl. 75 cr.; cu totul: 78 fl. 75 cr.

— Protocolul subcomitetului din despărțământul Sibiului dela 18 Octobree 1894, dimpreună cu protocolul adunării generale a despărțământului, ținute în Ognă-Sibiului la 21 Octobree 1894, servește spre scire cu aprobare; dl Isaia Popa, preot în Ognă-Sibiului, înscris de membru nou, pe lângă solvirea tacsei de 5 fl. se declară de membru ordinariu al Asociațiunei și se prevede cu documentul de legitimare până la procsima adunare generală.

În legătură cu acestea, la recercarea adunării generale a despărțământului Asociațiunei din Sibiiu, se decide:

a) redacțiunea „Transilvaniei“, organul de publicitate al Asociațiunei, se îndrumă să publice în colónele acelei foi menite pentru cultura poporului și lectură ușoră acomodată pentru popor, din sfera economiei de casă, industriei și comerciului;

b) pentru viitor fiă-care agentură comunală priimesce un exemplar din „Transilvania“, organul Asociațiunei, decă adună la an pentru scopurile Asociațiunei cel puțin 5 fl. și-i transpune la cassa centrală a Asociațiunei.

Nr. 6/474—1894. În urma concursului literar publicat de aici cu termenul până la 1 Octombrie 1895, și anume 200 fl.; pentru cea mai bună lucrare asupra subiectului: „Dietetică populară, cu deosebită considerare la modul de viață a țăranului român“, — dl. Dr. G. Vuia, cu datul 12 Decembrie 1894. cere să se cumpere cu prețul concursului de 200 fl. opusul său „Higiena populară cu privire la săteanul român“, ediția II-a, din care dispune încă de circa 500 exemplare.

— Cererea nu se poate încuviința, se îndreptă însă autorul să reflecteze în termenul deschis la concursul publicat.

Nr. 7/497—1894. Prim-secretariul Asociației Z. Boiu cu dat. 23 Decembrie 1894. transpune un exemplar din broșura „Institutul Ioan Otteteleșan“. Acte relative la fundatiune și organizare, 1876—1894. București, 1894“ din cele primite de la Academia română din București, pentru biblioteca Asociației.

— Spre scire cu mulțumită, pe lângă observarea, că s'a transpus la biblioteca Asociației.

Nr. 8/498—1894. Domnul Ioan Serbu, protopop, Șomcuta mare, cu datul 23 Decembrie 1894. transpune 100 fl. drept taxă de membru ordinariu pe viață pentru biserica gr. cat. română din Șomcuta-mare, pe lângă cererea: să se trimită foia Asociației la adresa oficiului parohial.

— Suma de 100 fl. se primesce cu mulțumită; comuna bisericească greco-cat. română din Șomcuta-mare, se declară de membru ordinariu pe viață al Asociației și se prevede cu documentul de legitimare până la procsima adunare generală a Asociației, însărcinându-se biroulul a lua dispoziții pentru trimiterea foii la adresa cerută.

Nr. 9/505—1894. Direcțiunea despărțământului Asociației din Făgăraș, cu datul 21 Decembrie 1894. așterne protocolul adunării generale a despărțământului același, ținute în Făgăraș la 18 Novembre 1894, dimpreună cu lista membrilor și tacele în sumă de 57 fl.

Din cuprinsul protocolului se constată următoarele:

a) s'a luat spre scire raportul subcomitetului despre activitatea sa din anul precedent și s'a dat absolutoriu subcomitetului, cât și cassariului despărțământului;

b) s'a încasat tace pro 1894: de la membri vechi în sumă 55 fl., de la un membru ajutătoriu 1 fl.; ear de la d. Nic. Rațiu

și Iosif Stoica din Șinca veche, câte 1 fl., pentru diplome, cu totul: 57 fl. transpuși la cassă centrală a Asociațiunei;

c) s'a votat bugetul despărțământului pro 1895;

d) s'a ales comitetul despărțământului pre un nou period de trei ani, în persoanele dnilor: Basiliu Rațiu, Iuliu Dan, Ioan Turcu, Dr. Andreiu Micu, Dr. Stefanu Popu, Dimitrie Chișoreanu și Ioan Dejenariu;

e) s'a autorizat comitetul, să provoce agenturile comunale pentru împlinirea datorinței lor și se designeze locul și timpul pentru procsima adunare generală a despărțământului.

— Protocolul servește spre scire cu aprobare; se adevărește priimirea sumei de 57 fl. taxe de membri pro 1894 ș. a., ear biroul priimesce însărcinarea, a provede cu diplome pe dñi: N. Rațiu și Ios. Stoica din Șinca vechiă.

Nr. 10/5—1895. Direcțiunea scôlei civile de fete a Asociațiunei cu datul 3 Ianuariu 1895. Nr. 1 transpune protocolul conferinței corpului didactic din 1 Ianuariu 1895.

— Spre scire cu aprobare.

Nr. 11/6. Dlă Dr. Corneliu Diaconovică, membru al comitetului Asociațiunei, cu datul 3 Ianuariu 1895, presentă un proiect pentru o nouă întreprindere literară din partea Asociațiunei, în scopul lățirii sciințelor și artelor în cercuri cât mai largi la poporul nostru, anume prin editarea unei *enciclopedii române* în forma așa numitelor „Lexicóne de conversațiune“.

— Se predă spre studiare și raportare comisiunei constătătoare din membri: Dr. Ilarion Pușcariu, Z. Boiu, P. Cosma, L. Simonescu și Dr. C. Diaconovică.

Nr. 12/7, 8 și 9. Cassariul Asociațiunei presentă următoarele conturi dela tipografia archidieceșană:

a) despre 3 fl. 50 cr. pentru 200 esemplare blanchete „Consemnarea membrilor Asociațiunei“ după despărțăminte;

b) despre 203 fl. 83 cr. pentru tipariul „Transilvaniei“ în 900 esemplare, dimpreună cu învélirea, broșarea și espedarea pe ultimul pătrară din anul 1894;

c) despre 350 fl. ca anticipațiune pentru tipariul opului (tom. II): Date istorice despre familiile nobile române, de dlă Ioan cav. de Pușcariu.

— Se transpune oficiul de cassă al Asociațiunei, spre achitare.

Nr. 13/10. Domnișóra Elena Petrașcu, directóra internatului scôlei de fete a Asociațiunei, împărțășește cu datul 3 Ianuariu

1895, că vedându necesitatea unei guvernante pentru conversațiune în limba francesă cu elevele internatului, a angajat de probă pe d-șora Jeanne Ravou din Hattol, depărtământul Epinal în Franția, cu remunerație lunară de 15 fl. și întreținerea; și fiind-că respectiva împlinește datoria sa cu consciință, cere aprobarea acestui postu de guvernantă.

— Se transpune corpulu didacticu dela scôla de fete a Asociațiunei spre opinare și raportare.

Nr. 14/11. Cassariulu Asociațiunei presentă -cu datulu 31 Decembre 1894. conspectulu operațiuniloru la cassa Asociațiunei transilvane, dela 1 Octobre până la 31 Decembre 1894.

— Spre scire.

Nr. 15/12. Se presentă actulu dto 2 Iauuariu c., despre scontrarea cassei Asociațiunei cu finea anulu 1894, făcută de vicepreședintele Asociațiunei însoțitu de membrulu comitetulu Ioan Papiu, după care reiese, că starea aceleia e în deplină consonanță cu cărțile cassei.

De asemenea saldulu cassei societății „Transilvania“, din care se dau ajutóre învețăcelor meseriași.

Se constată mai departe, că efectele fonduriloru Asociațiunei consună cu scontrulu efectelor purtat în deplină regulă.

Conspectulu despre saldurile cassei la 31 Decembre 1894, pentru fondurile speciale, și despre numêrul și valôrea efectelor, este accludatu la raportu.

— Spre scire.

Nr. 16/451—1894. Secretariulu I. alu Asociațiunei referă cererea învețătoriloru dela scôla de fete a Asociațiunei I. Popovici și Dr. V. Bologa, dto 2 Decembre 1894, pentru urcarea salariulu loru la minimulu prevêdutu în legea statulu.

— Ne-permitêndu mijlôcele, cererea nu se pôte încuviința.

Nr. 17. Pentru verificarea procesulu verbalu,

— se designăză membrii: I. Hannia, I. Papiu și I. Crețu.

Sedința se închee.

D. u. s.

Dr. Ilarionu Pușcariu m. p.

v.-președinte.

Dr. V. Bologa m. p.

secretariu II.

Verificatu. Sibiu 10 Ianuariu 1895.

I. Hannia m. p.

I. Papiu m. p.

I. Crețu m. p.